

Aanwezig namens Voortouwnemer:	Wim Hazenberg (Provincie Limburg)
Aanwezig namens Terreinbeheerder:	Ido Borkent (De Marke) en Andries Arts (Gem. Bergen)
Overige aanwezigen:	
Datum bezoek:	13 september

Doel

Op 13 september 2018 hebben wij een bezoek gebracht aan het gemeentelijk eigendom binnen het Natura2000-gebied de Maasduinen. Dit in het kader van het jaarlijkse gebiedsschouw zoals dat beschreven is in hoofdstuk 6 van de PAS.

Doel van het veldbezoek is om eventuele veranderingen in de habitattypen te registreren. Dit om bij niet in het beheerplan voorziene ontwikkelingen tijdig te kunnen oordelen of bijsturing nodig is. Tijdens het veldbezoek is alleen naar visueel waarneembare aspecten gekeken, met name naar de toestand van de vegetatie. Het PAS veldbezoek is een aanvulling op de overige monitoringsystematiek.

Er zijn 3 locaties bezocht (zie kaart in de bijlage). Deze zijn:

- locatie 1: Bergse heide ten zuiden van de Ontginningsweg, H2310 Stufzandheiden met struikhei en H2330 Zandverstuivingen
- locatie 2: ten westen van het Driessenven, H2330 Zandverstuivingen
- locatie 4: ten oosten van het Driessenven, H2310 Stufzandheiden met struikhei en H2330 Zandverstuivingen.

Wegens tijdgebrek is locatie 3 op de kaart niet bezocht.

Vorbereiding

De gemeente Bergen i.s.m. De Marke hebben een aantal mogelijk te bezoeken locaties vooraf aan het veldbezoek voorgelegd aan de Provincie. In de voorbespreking voorafgaand aan het veldbezoek is definitief besloten welke locaties daadwerkelijk worden bezocht. In het vooroverleg geeft de beheerder aan dat er in het afgelopen jaar geen bijzondere omstandigheden waren die de habitattypen negatief hebben beïnvloed.

Bijlage: kaart met de locaties die zijn bezocht

Bevindingen

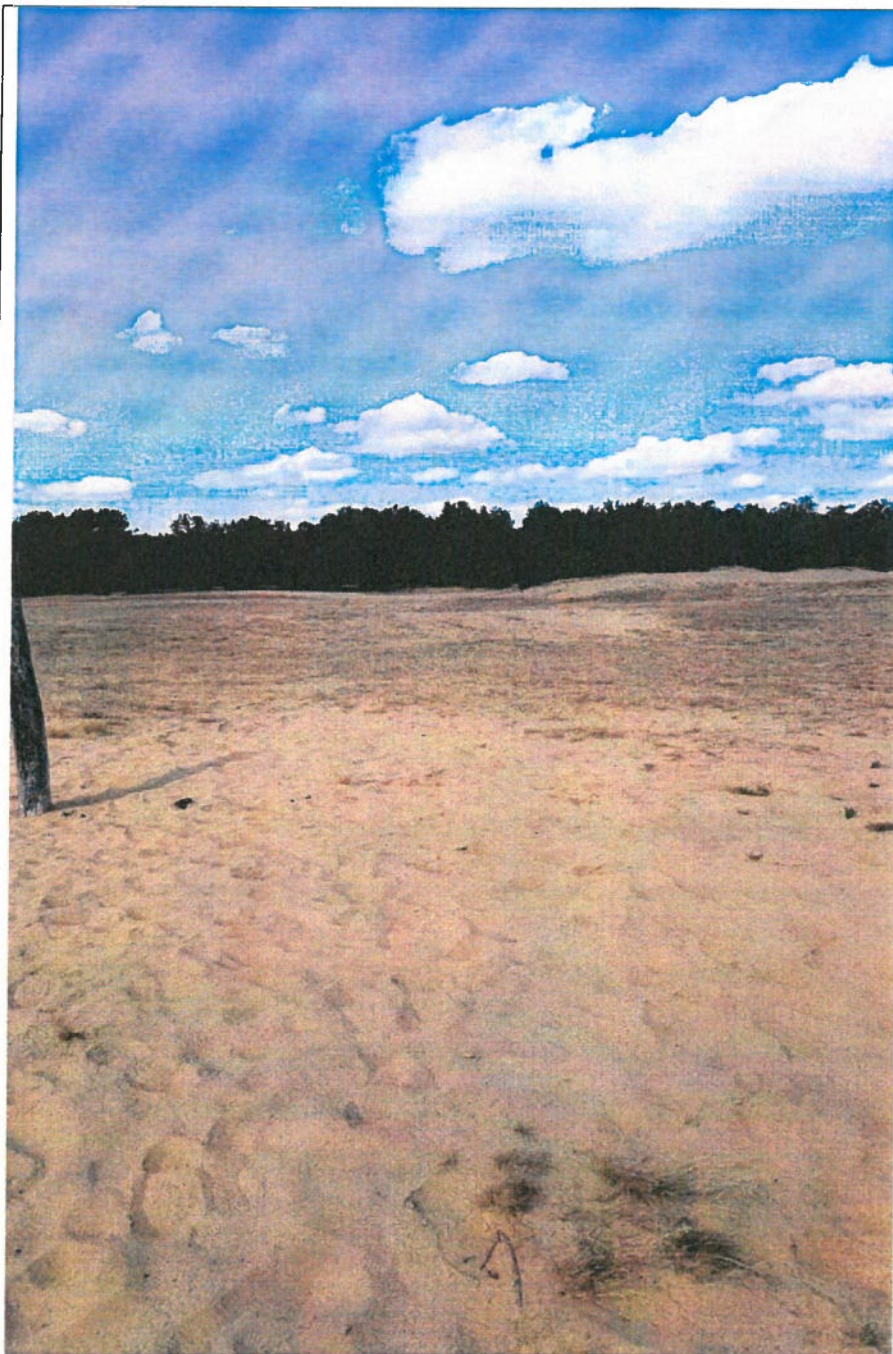
Onze bevindingen zijn:

Locatie 1, H2310 Stufzandheiden met struikhei en H2330 Zandverstuivingen

Op deze locatie zijn 6 jaar geleden de volgende maatregelen uitgevoerd: verwijderen van struweel/bosopslag en plaggen. In het veld is te zien dat langs de bosranden opslag van met name Grove dennen de zandverstuiving binnen 'loopt' (foto 1). Op een enkele plek is verstuiving nog zichtbaar. Over een groot deel is het zand 'vastgelegd' door Buntgras. Op de plaats waar recreatie toegestaan is te zien dat vastlegging van het zand vrijwel niet aan de orde is (zie foto 2). Indien binnen 1 a 2 jaar maatregelen worden genomen kan met eenvoudig ingrijpen de vergrassing en de struweel- en bosvorming terug gedrongen worden.

Locatie 1, foto 1: bosopslag groeit vanuit de bosranden de zandverstuiving in.

Locatie 1, foto 2: op de voorgrond waar recreatief medegebruik toegestaan is. Op de achtergrond is te zien dat buntgras de overhand gaat krijgen zonder verder ingrijpen. Op deze locatie zijn tijdens het veldbezoek één Tapuit en enkele Blauwvleugelsprinkhanen waargenomen.

Locatie 2, H2310 Stuifzandheiden met struikhei en H2330 Zandverstuivingen

De 2 habitattypen sluiten aan op de oevers van het Driessenven. Op een enkele plek is te zien dat er nog sporadisch verstuiving aanwezig is. Door algengroei stuift het vrijwel zand niet meer. Het gebied is 4 jaar geleden van bosopslag ontdaan en geplagd. Langs de randen 'loopt' opslag van met name Grove dennen de zandverstuiving binnen. Over een groot deel is het zand 'vastgelegd' door algen, Tankmos (Grijs kronkelsteeltje) en Buntgras (zie foto 3). Maatregelen zijn nodig om de winddynamiek te bevorderen. Eggen is wellicht een goede maatregel om het door algen vastgelegde stuifzand weer te laten stuiven. Daarnaast is het verder terug van de bosranden en/of het verwijderen van enkele bomen en kleine bosschages in de zandverstuiving een goede maatregel.

Locatie 2, foto 3: te zien is dat de zandverstuiving vrijwel geheel is vastgelegd.

Locatie 4, H2330 Zandverstuivingen

Op deze locatie is het zand geheel vastgelegd door algen, vergrassing en opslag van Grove den en Berken (zie foto 4). In de winter van 2018-2019 zijn de volgende maatregelen gepland: verwijderen van opslag en plaggen. Opvallend is dat er binnen dit gebied nog waardevolle plekken te vinden zijn met korstmossen. Deze waardevolle plekken zullen worden gespaard bij de uitvoering van de PAS-maatregelen.

Locatie 4, foto 4: deze voormalige zandverstuiving is vrijwel geheel dichtgegroeid. Voor het winterseizoen 2018/2019 zijn hier PAS-maatregelen gepland.

Conclusie

De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen: H2310 en H2330, voor de bezochte locaties in het Natura 2000-gebied Maasduinen ligt op koers.

De uitgevoerde en de voorgestelde PAS maatregelen leiden tot een goede uitgangspositie voor herstel van de habitattypen H2310 en H2330.

De bevindingen van de gebiedsschouw op 13 september 2018 leiden tot het beeld dat er geen verslechtering is van de kwaliteit van de habitattypen en dat er geen significante verstoringen zijn opgetreden.

Dit verslag is vastgesteld door:

Handtekening

Namens:

Provincie

Limburg

(datum)

25-09-2018

Handtekening

Namens:

.....

.....

(datum)

Bijsluiter bij verslag:

- Met name de formulering goed uiteen rafelen uit wat je hebt waargenomen, en wat je duiding daarbij is. Dit moet goed omschreven worden. Je kunt geen uitspraken doen over trends, je kunt alleen weergeven wat je hebt waargenomen. Er zijn geen harde conclusies te trekken, die komen uit de overige monitoring.
- Aangeven waar je geweest bent.
- Aangeven dat het een aanvulling is op de overige monitoringsystematiek
- Aangeven dat alleen naar visueel waarneembare aspecten is gekeken, bij voorkeur benoemen.
- Ondertekening door deelnemers van het veldbezoek van de aanwezige partijen.

Stichting de Marke
Waalwijk 24
6677 MB Slijk-Ewijk
0481-482556

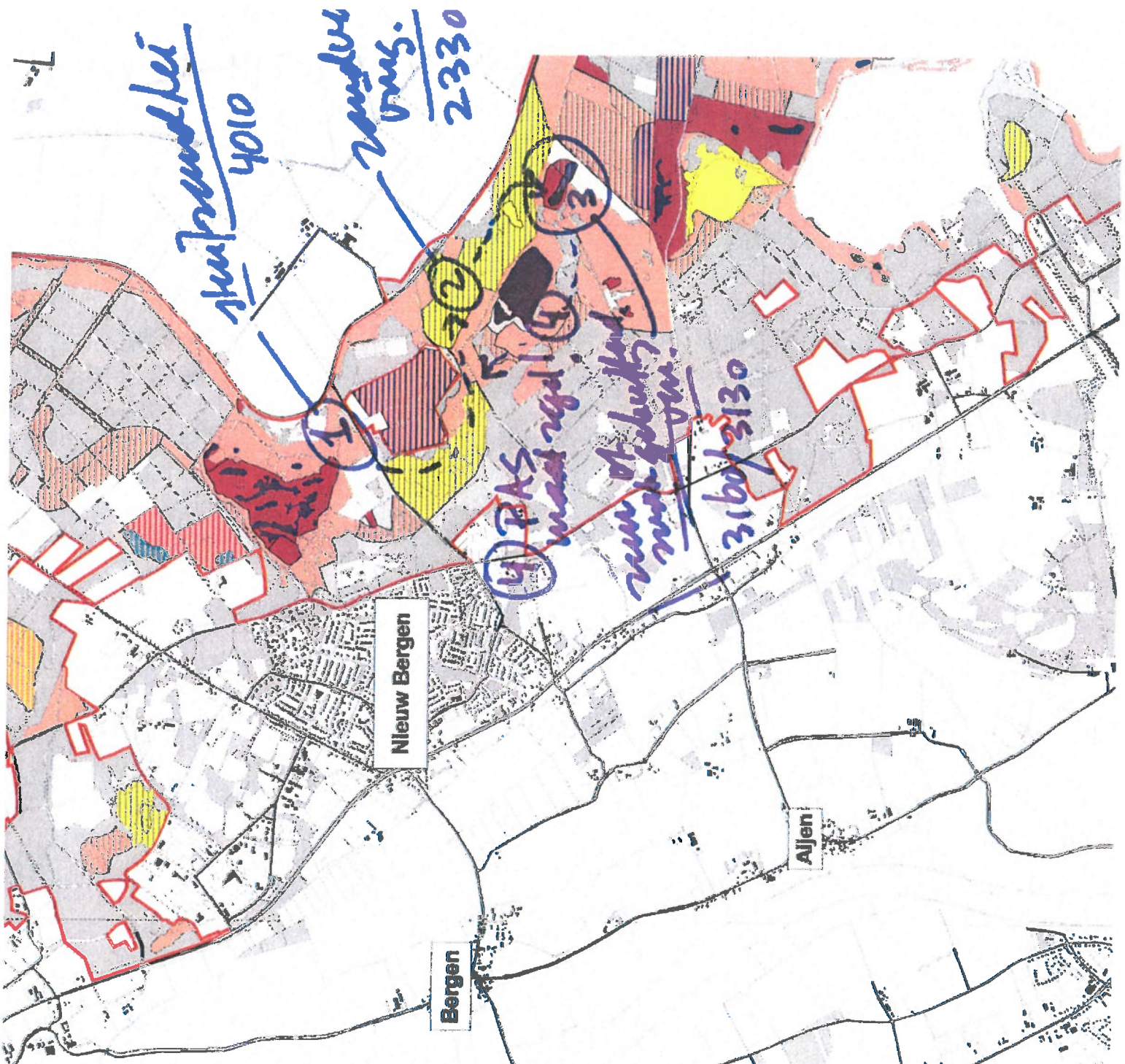
Handtekening (I. BORKENT)

Namens:

Stichting de Marke

24 september 2018

(datum)

**Maasduinen Noord
Habitattypen**

mei 2009

stuifzandheide met struikheide (H4010)

- stuifzandheide met struikheide
- potentie stuifzandheide met struikheide

zandverstuiving (H2330)

- zandverstuiving
- potentie zandverstuiving

vochtige heide met dopheide (H4010)

- vochtige heide met dopheide
- potentie vochtige heide met dopheide

vennen

- zure vennen (H3160)
- potentie zure vennen
- zweigebufferde vennen (H3130)
- potentie zweigebufferde vennen

overige typen

- stroomdalgrasland (H6120)
- potentie stroomdalgrasland
- actief hoogveen (H7110)
- aangeleest hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is (H7120)
- veenbossen (H91D0)
- vochtige alluviale bossen (H61E0)
- potentie vochtige alluviale bossen

mozaïektypen

- stuifzandheide met struikheide / vochtige heide met dopheide
- potentie stuifzandheide met struikheide / vochtige heide met dopheide
- potentie stuifzandheide met struikheide / vochtige heide met dopheide / zure vennen
- potentie stuifzandheide met struikheide / zandverstuiving

